

Breme raka v nosečnosti

Iztok Takač, Nejc Kozar, Darja Arko

Rak se le redko pojavlja med nosečnostjo. Ocenjena incidenca je namreč ena na tisoč nosečnosti. Vendar je opaziti trend rasti, kar je predvsem povezano z višjo starostjo mater ob nosečnosti. V Sloveniji je povprečna starost žensk ob porodu 30,9 leta, ob prvem porodu pa 29,4 leta. Za primerjavo je bila povprečna starost mater ob prvem porodu še leta 1995 v Sloveniji 25 let.

Rak, povezan z nosečnostjo, se običajno definira kot postavitev diagnoze med trajanjem nosečnosti oziroma v prvem letu po porodu. Nekatere raziskave vključujejo tudi tiste vrste raka, ki jih diagnosticiramo neposredno pred začetkom nosečnosti.

Incidenca različnih rakov pri nosečnicah se med raziskavami nekoliko razlikuje, vendar je tesno povezana z incidenco raka v opazovani populaciji ter s starostno strukturo nosečnic. Najpogostejše vrste so rak dojke, maligni melanom, rak materničnega vratu, limfom, rak ščitnice, rak jajčnikov, rak debelega črevesa in danke ter rak centralnega živčnega sistema.

Rak dojke

Rak dojke v nosečnosti pomeni tako rak, diagnosticiran v nosečnosti, kot tudi v prvem letu poporodnega obdobja. Rak dojke v nosečnosti se sicer razume za naključno najdbo in naj ne bi obstajala vzročna povezava med obema. Njegova incidenca raste s starostjo in

doseže vrh v starostni skupini od 60 do 69 let. Rak dojk pred 40. letom starosti se pojavi v manj kot 10 odstotkih primerov, vendar kljub temu opazimo zajetno število mladih žensk s to boleznijo. V razvitem svetu je to najpogostejši vzrok smrti zaradi raka pri ženskah, starih 30 let ali več. Posledično s prelaganjem nosečnosti v starejše obdobje raste tudi incidenca raka dojk v nosečnosti.

Trenutna ocenjena incidenca je eden na tri tisoč do eden na 10 tisoč primerov, vendar je glede na demografsko dinamiko pričakovan porast. Pri incidenci raka je zelo pomembna tudi prisotnost mutacij BRCA 1/2.

Rak materničnega vratu

Diagnoza raka materničnega vratu v nosečnosti ni pogosta, pojavi se pri enem na 1.200 do enem na 10 tisoč primerov nosečnosti, pri tem je ocenjena incidenca predrakavih sprememb materničnega vratu 1,3 do 2,7 na tisoč nosečnosti. Kljub temu rak materničnega vratu velja za enega pogostejših v nosečnosti in naj bi po poročilih pomenil kar polovico vseh primerov raka v nosečnosti.

Rak jajčnikov

Nosečnost in z njo povezane hormonske spremembe so obratno sorazmerne s tveganjem za pojav adenokarcinoma jajčnikov. Rak jajčnikov je sicer drugi najpogostejši ginekološki rak v nosečnosti. Incidenca tumorjev jajčnikov v nosečnosti se giblje od 1 do 4 odstotke. Večina teh tumorjev predstavlja rumeno telesce in druge funkcionalne

ciste. Nekateri tumorji vztrajajo, 1 do 8 odstotkov jih je malignih. Ocenjena incidenca tumorjev jajčnikov se giblje okoli enega na tisoč in jih običajno odkrijemo naključno med ultrazvočno preiskavo nosečnosti.

Vpliv raka na nosečnost

Zaradi vedno boljše interdisciplinarne obravnave je zaznati vedno manjši delež prekinitev nosečnosti in večji delež individualiziranega onkološkega zdravljenja.

Večja raziskava, objavljena v prestižni reviji Lancet, opisuje, da se v obdobju petih let delež nosečnic, ki bodo prejele specifično zdravljenje, poveča za večkratnik 1,1, delež nosečnic, ki prejmejo kemoterapijo za 1,3 in delež živorojenih otrok za 1,04. Ob tem se je izboljšala tudi prognoza, delež iatrogenih prezgodnjih porodov se je zmanjšal za 0,91, se pa pri tem ob uporabi kemoterapije poveča verjetnost za porod ploda z manjšo porodno težo za 3,12 in verjetnost za sprejem v enoto neonatalne intenzivne terapije za 2,37.

Literatura

1. Surbone A, Peccatori F, Pavlidis N, ur. Cancer and Pregnancy. Heidelberg: Springer-Verlag Berlin Heidelberg; 2008.
2. Köhler C, Marnitz S. Cancer in pregnancy: evidence, or still empiricism? Lancet Oncol 2018; 19: 272–4.
3. Andersson TM, Johansson AL, Fredriksson I, Lambe M. Cancer during pregnancy and the postpartum period: A population-based study. Cancer 2015; 121: 2072–7.